

Onko Suomen perusturva riittävä?

Puheenjohtaja Yrjö Mattila Suomen
sosiaalioikeudellinen seura ry
EAPN-FIN/SSOS –seminaari 9.2.2017
Kirkkohallitus, Mikael -sali
Eteläranta 8, Helsinki

Perustuslaki ja perustusturva

- Perusoikeusuudistus vuonna 1995 toi sosiaalisten ihmisoikeuksien näkökulman myös terveyspalveluihin.
- Uudistus kirjattiin vuoden 2000 perustuslakiin
- Erityisesti perustuslain 19 §:n 1 ja 3 momentti edellyttivät valtiovallan järjestävän kansalaisille laadukkaita ja riittäviä terveyspalveluja.
- Pykälän 1 momentti antaa subjektiivisen oikeuden jokaiselle, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.
- 19 § 2 momentin mukaan **lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella.**
- 19 § 3 momentti velvoittaa julkista valtaa turvaamaan, sen mukaan kuin lailla erikseen säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistämään väestön terveyttä. .

Ihmisoikeuksista

- Ihmisoikeudet ovat perustavaa laatua olevia oikeuksia.
- Ne ovat sellaisenaan luovuttamattomia mutta joitain niistä voidaan rajoittaa.
- Ne kuuluvat kaikille ja ovat jakamattomia mutta kansainvälisillä sopimuksilla ne on jaettu yhtäältä:
- 1. Ihmisarvoa ja vapautta vaaliviin kansalais- ja poliittisiin (kp) oikeuksiin sekä
- 2. Yhteisvastuuta ja perusturvallisuutta korostaviin taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin (TSS) oikeuksiin,
- Valvontajärjestelmät ja valvontamenetelmät poikkeavat toisistaan.

Sosiaaliset ihmisoikeudet

- **Sosiaaliset ihmisoikeudet** ovat työ-, sosiaali-, terveys- ja sivistystoimen alaan kuuluvia perustavaa laatua olevia oikeuksia, joiden noudattamiseen valtiot ovat keskinäisellä sopimuksella sitoutuneet.
- Suomen valtio on sitoutunut lähes kaikkiin keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin ja niiden sisältämiin oikeuksiin,
- **Merkittävä poikkeus:** Suomi ei ole sitoutunut vähimmäispalkkauksia koskeviin sopimuksiin (vrt. keskustelu yleissitovuuden poistamisesta)

Euroopan Neuvoston sosiaalinen peruskirja

- Muodostaa Euroopan neuvoston ihmisoikeusulottuvuuden sosiaalisen puolen (toinen on Euroopan ihmisoikeussopimus)
- Sopimuksen tavoitteena on turvata ja edistää sosiaalisia oikeuksia Euroopassa asettamalla sopimusvaltiolle vähimmäisvaatimuksia, joihin on sitouduttava
- Jäsenmaat voivat valita, mihin artikloihin sitoutuvat. Suomikaan ei ole ratifioinut kaikkia artikloja
- Sopimus sisältää sekä sosiaalisia ja työelämään liittyviä periaatteita että määräyksiä oikeuksien toteuttamisesta
- Sopimuksen rikkomisesta ei ole sanktioita, mutta Euroopan Neuvoston ministerikomitea voi antaa suosituksia

ESP: Perustavaa laatua olevat oikeudet

- Euroopan Neuvoston sosiaalisessa peruskirjassa (ESP) *fundamentaalisia* sosiaali- ja terveyspalveluja suojaavia oikeuksia ovat mm:
- oikeus terveellisiin elinoloihin ja kiireellisiin terveyspalveluihin (11§1 art.);
- oikeus ihmisarvoisen elämän standardit täyttävään tilapäiseen asumiseen ja mahdollisuus normaaliasumiseen ilman kohtuutonta viivästystä (31 art.);
- **oikeus vähimmäistoimeentuloon (12§1, 13§1 ja 13§4 art.);**

Suomen sosiaalioikeudellisen seuran kantelu perusturvasta 88/2012

- SSOS seura kanteli:
- A) Suomen perusturvaetuudet (takueläke, minimitasoinen sairaus-äitiys- ja kuntoutusraha, työttömyysturvan peruspäiväraha) alittavat peruskirjan art. 12 § edellyttämän tason
 - Art. 12: Sopimuspuolet sitoutuvat luomaan sosiaaliturvajärjestelmän ja pitämään sitä yllä.
- B) Suomi ei ole kehittänyt sosiaaliturvaa peruskirjan edellyttämällä tavalla, peruskirjan art. 12§3
 - Art. 12 §3: Sopimuspuolet sitoutuvat pyrkimään asteittain nostamaan sosiaaliturvajärjestelmänsä tasoa
- C) Sosiaaliavustukset (toimeentulotuki ja työmarkkinatuki) alittavat peruskirjan art. 13.1 tason
 - Artikla 13§1: Sopimusvaltion tulee varmistaa, että jokaiselle, *jolla ei ole riittäviä tuloja*, annetaan riittävää apua ja sairaustapauksissa riittävää hoitoa
 - >vrt. perustuslain 19 §: Jokaisella, *joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa*, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitean (ESOK) näkemyksiä

Peruskirjan artiklan 12§1
mukaan kaikilla *kansalaisilla on
oikeus sosiaaliturvaan.*

Sosiaaliturvan tasoa verrataan
kunkin jäsenmaan
ekvivalenttiin mediaanituloon

Sosiaaliturvaetuudet
määritellään peruskirjan art.
12 § mukaan ja
sosiaaliavustukset peruskirjan
art. 13 § mukaan

Etuuksien tason tulee sekä
sosiaaliturvaetuuksissa että
sosiaaliavustuksissa olla
vähintään 40-50 %
mediaanitulosta

Vuonna 2013 oli Suomessa 50
% ekvivalentista
mediaanitulosta 970 €/kk
yhdele hengelle.

ja

40 % oli 776€/kk (*komitean
ehdoton minimi*)

Komitean käyttämä ekvivalentti mediaanitulo peruskirjan art. 12.1. perusturvan riittävyyttä määriteltäessä

- Ekvivalentti mediaanitulo saadaan jakamalla kotitalouden käytettävissä olevat rahatulot kotitalouden kulutusyksiköiden (henkilöiden) määrällä.
- Kulutusyksikköasteikossa kotitalouden *ensimmäinen aikuinen saa painon 1*, muut yli 13-vuotiaat henkilöt saavat *painon 0,5* ja *lapset (0–13-vuotiaat)* saavat painon 0,3.
- Kulutusyksikköä kohti lasketuilla tuloilla ja kulutusmenoilla voidaan verrata kooltaan ja rakenteeltaan erilaisia kotitalouksia toisiinsa.
- *Käytettävissä olevat rahatulot (nettotulo) saadaan*, kun bruttotuloista vähennetään maksetut tulonsiirrot (välittömät verot, sosiaaliturvamaksut ja pakolliset eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut)
- Tulot ovat kyseisen vuoden aikana kertyneet käytettävissä olevat tulot yhteensä.
- Ekvivalentti mediaanitulo Suomessa v. 2013 oli 1940 €/kk

Komitea Suomen perusturvan tasosta

- **Minimisairauspäiväraha** vuonna 2013 oli 23,77 € tai 594 €/kk
- Vastaa 31 % ekvivalentista mediaanitulosta, mutta nettosumma 20 % veron jälkeen 475 €/kk
- Vastaa 24 % ekvivalentista mediaanitulosta
- **Minimiäitiysraha ja -kuntoutusraha sama**
- Vastaa 24 % ekvivalentista mediaanitulosta
- **Työttömän peruspäiväraha** oli 32,46 € tai 698 €/kk
- Vastaa 36 % ekvivalentista mediaanitulosta, mutta nettosumma 20 % veron jälkeen 558 €/kk,
- Vastaa 29 % mediaanitulosta
- **Takuueläke** oli 738,82 €/kk
- Vastaa 38 % ekvivalentista mediaanitulosta (ei veroa)

ESOK johtopäätöksiä II

- ESOK katsoi Suomen valtion loukkaavan sopimuksen vähimmäistoimeentuloartiklaa *sairauspäivä-, äitiyspäivä- ja kuntoutusrahan sekä takuueläkkeen ja työttömyysturvan peruspäivärahan ja työmarkkinatuen osalta.*
- Myös *viimesijaisen turvan eli toimeentulotuen* perusosan katsottiin jäävän alle vähimmäisturvan tason.
- Kaikki vähimmäisetuuksien todettiin jäävän selvästi alle 40 %:n tason.
- *Ulkoministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö* olivat ESOK:n päätösten suhteen eri linjoilla. Ministeriöiden mukaan Suomen vähimmäisturvan riittävyttä pitäisi arvioida *laajemmin kuin yksittäisten etuuksien kautta.*
- Asiaa ei ole käsitelty enemmälti

Komitean päätös työmarkkinatuesta

- Työmarkkinatuen nettoarvo 558 €/kk, 29 % ekvivalentista mediaanitulosta on korkeampi kuin toimeentulotuen perusosa,
- Kuitenkin komitean asettaman 50 % kynnyksen alapuolella.
- Työmarkkinatuen saajat voivat olla oikeutettuja sekä asumistukeen että toimeentulotukeen kattamaan asumiskustannuksia asumistuen lisäksi.
- Hallitus ei ollut tuonut informaatiota niistä asumistuen määristä ja siitä toimeentulotuesta, joita on maksettu työmarkkinatuen saajille.
- Työmarkkinatuki yhdessä muiden etuuksien kanssa ei saavuta 50 % ekvivalentista mediaanitulosta (970 €/kk)
- Komitea totesi peruskirjan art. 13.1 rikkomuksen

Komitean päätös toimeentulotuesta

- Sosiaaliavustuksen, (toimeentulotuki, työmarkkinatuki) on oltava *riittäviä*,
- Tulee tehdä mahdolliseksi saajalleen *elää kohtuullista elämää ja kattaa heidän perustarpeensa*.
- Vuonna 2013 toimeentulotuen perusosa oli 477,26 €/kk,
- Vastaa vähemmän kuin 25 % ekvivalentista mediaanitulosta.
- Toimeentulotukilain 7 b §:n mukaan ”muut peruskulut” kuten asumiskulut, sähkö, kotivakuutus ja tietyt terveydenhuoltokulut **saatetaan kattaa ”tarpeellisen suuruisina”**
- Komitea katsoi, ”**ettei voida pitää varmana**, että kaikki tarpeessa olevat henkilöt saavat riittävästi toimeentulotukea, **vaikka** osa saakin lisäksi harkinnanvaraista tukea”
- Komitea totesi peruskirjan art. 13.1 rikkomuksen

Artiklan 12.3 rikkomusta ei todettu. Visiointia tulevaisuuteen

- Komitea katsoi, että artiklan 12§ 3 rikkomusta ei ollut tapahtunut
- Suomen katsottiin pyrkineen kehittämään sosiaaliturvajärjestelmää, vaikka perusturvaetuuksissa olikin huomattavaa alitusta
- **Pääsyynä** olivat vuosina 2011 – 2013 tapahtuneet perusturvan parannukset
- *Eriyisesti:*
 - puolison tulon poisto työmarkkinatuessa
 - takuueläkkeen omaksuminen
 - Tuen saajilla mahdollisuus pieniin lisäansioihin sosiaalietuuksien poistumatta
- *Entä tilanne uusien leikkausten jälkeen?*

Kumulatiiviset vaikutukset?

- ESOK kiinnitti ratkaisussaan huomiota etuuksien kumulatiivisiin vaikutuksiin, *muttei vakuuttunut siitä, että köyhyys tulisi kattavasti torjuttua.*
- Kumulatiiviset vaikutukset voidaan ottaa huomioon arviota tehtäessä mutta *todistustaakka niiden suhteen on valtiolla.* Näytöksi eivät riitä pelkät väitteet (vrt. STM:n ja UM:n julkilausuma).
- *Vaaditaan selkeätä esitystä säännösten keskinäisistä suhteista ja tilastoitua tietoa niiden yhteisvaikutuksista ja vähävaraisten perheiden tulojakaumista.*
- Tällaista selvitystä ei ole tehty päätöksen saamisen jälkeen.

Perusturvan riittävyyden arviointiraportti tukee komitean johtopäätöksiä

- Perusturvan riittävyyden arviointi tehdään joka neljäs vuosi, (riippumaton asiantuntijaryhmä THL/Kela)
- Ilmestyi vähän EN:n päätöksen jälkeen v. 2015 keväällä
- **Tuloksia:**
- Perusturvan varassa olevien kotitalouksien tulot pääsääntöisesti kasvaneet vv. 2011 - 2015
- **Mutta:** Perusturvan varassa olevien tulotaso ei riitä kattamaan viitebudjetin mukaista kohtuullista kulutusta
- Vuoden perusturvan 2014 tulotaso kattoi 71 prosenttia kohtuullisesta vähimmäiskulutuksesta
- Vuokrien nousu ollut huomattavaa

Esimerkkejä

- Työmarkkinatuen ja peruspäivärahan saajan käytettävissä olevat tulot *asumismenojen jälkeen* vuokralla asuvilla 486€/kk yksinasuvalla ja *pariskunnalla* 825-841 €/kk
- Yksinasuvan takuueläkeläisen tulot asumismenojen jälkeen 595-630 €/kk
- Sairaus- ja vanhempainrahan saajan tulot asumismenojen jälkeen 486€/kk
- Yhden aikuisen ruokakunta tarvitsee rahaa elääkseen keskimäärin 720 €/kk asumiskustannusten jälkeen

STM ja UM tiedotteessa 11.2.2015 toista mieltä kuin ESOK

- Yksittäisen etuuden taso ei ole hyvä mittari tuen riittävyydelle, koska *Suomessa* toimeentulo voi koostua esimerkiksi työmarkkinatuesta, asumistuesta ja toimeentulotuesta.
- Suomi arvioi vähimmäisturvan riittävyyttä toisin, koska Suomessa sosiaalietuudet, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja erilaiset maksukatot muodostavat kokonaisuuden.
- Lisäksi muun muassa julkisilla terveyspalveluilla ja reseptilääkkeillä on omat maksukatonsa, jotka rajaavat asiakkaan terveydenhuoltokustannukset kohtuulliselle tasolle.
- Komitea tarkasteli ratkaisussaan toimeentulotuen määrää ainoastaan toimeentulotuen perusosan perusteella eikä ottanut arviossaan huomioon *lähes poikkeuksetta* maksettavia toimeentulotuen muita osia.
- **Kuitenkin: perusturvan arviointiraportti 2015:**
- Perusturvan varassa olevien tulotaso ei riitä kattamaan viitebudjetin mukaista kohtuullista kulutusta
- Vuoden perusturvan 2014 tulotaso kattoi 71 prosenttia kohtuullisesta vähimmäiskulutuksesta

Mitä on tapahtunut EN:n moitteiden jälkeen?

- Vuonna 2017 Suomessa alennettiin budjettiesityksen mukaan kansaneläkeindeksiä 0,85 prosenttia ja jäädettiin indeksi vuoden 2016 tasolle
- Tämä merkitsi kansaneläkkeiden, takuueläkkeiden, työttömyysturvan peruspäivärahan, työmarkkinatuen ja muiden perusturvaan liittyvien etuuksien alentamista vuoden 2017 alussa
- Lisäksi valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan indeksikorotukset jäädettiin vuosiksi 2017 – 2019
- Vuoden 2019 jälkeenkään mahdollisesti tehtävissä indeksikorotuksissa ei tulla hyvittämään vuoden 2017 indeksin alentamisesta johtuneita muutoksia.

Mitä on tapahtunut II

- Vuonna 2017 kakkostyyppin diabeteksen hoitoon tarvittavien lääkkeiden korvauksia muutettiin alentamalla niiden korvausperustetta (100 % > 65%)
- 1.1.2016 toteutettiin sosiaali- ja terveyden huollon palvelumaksujen korotus 30 prosentilla (Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin kohdistuu korotuspaineita SOTE:ssa).
- Lapsilisien indeksisuojan poistettiin 2016
- Työttömyysturvaa muutettiin 1.1.2017 niin että työttömän on pakko ottaa vastaan työttömyysturvaa pienempipalkkaisempi työ karenssiin joutumisen uhalla
- Työehtosopimusten yleissitovuuden poistamisesta keskustellaan (Nobel –palkittu Bengt Holmström)

Euroopan sosiaalinen peruskirja: Edellytykset oikeuksien rajoittamiseen

- **Oikeuksien rajoittamiseen** voidaan ryhtyä vain jos kolme edellytystä täyttyy samanaikaisesti:
- 1) Rajoituksista säädetään **lailla**,
- 2. Niihin on lähinnä turvallisuuden ja muiden oikeuksien kannalta **pätevät perusteet, oikeutettu tarkoitus**
- 3. Rajoitukset ovat **välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa.**
- Taloudelliset ja ideologiset perusteet **eivät ole** riittäviä perusteita rajoituksille eikä mikään säästötoimi saa johtaa **perustavaa laatua olevien oikeuksien vähentämiseen eikä köyhyyden tuottamiseen** eivätkä ne myöskään saa kohdistua mihinkään kansalaisryhmään **syrjivällä tavalla.**

ESP: Leikkausten edellytykset II

- **Lailla säädetty** merkitsee, että laki on parlamentin säätämä tai muu julkisen vallan antama säännös
- **Oikeutettu tarkoitus** on olemassa silloin, kun rajoitukseen on päädytty muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi tai yleisen edun, kansallisen turvallisuuden, kansan terveyden tai moraalin suojelemiseksi.
- **Pelkästään taloudellisin perustein tapahtuneet leikkaukset, eivät ole hyväksyttäviä perusteita rajoittaa oikeuksia.** Kansantalouden taantumat eivät ole riittäviä perusteita rajoitusten käytölle.
- Rajoituksen tulee olla myös **välttämätön demokraattisessa yhteiskunnassa oikeutetun tarkoituksen saavuttamiseksi.** Oikeuden rajoituksen tulee olla kohtuullinen suhteessa tavoiteltavaan päämäärään nähden.

ESP: Edellytykset rakenteellisiin muutoksiin

- **Rakenteellisten muutosten** yleisiä vaatimuksia ovat, että:
- 1) muutokset eivät perustu ideologisiin syihin **eivätkä lyhyen tähtäimen taloudellisiin perusteisiin**
- 2) muutoksilla luodaan kestävämpi perusta järjestelmän toimivuudelle myös tulevaisuudessa,
- 3) leikkaukset eivät ole **mitään ryhmittymää syrjiviä** ja jos kysymyksessä on etuusjärjestelmään kohdistuva muutos
- 4) **etuudet eivät saa pudota alle 50 %:n vähimmäistason.**
- Kansaneläkeindeksin alentamisesityksestä ei pyydetty perustuslakivaliokunnan lausuntoa

Palvelumaksut oltava kohtuullisia

- *”Sosiaalipalvelut voivat olla maksullisia, kiinteähintaisia tai hinnaltaan vaihtelevia, mutta ne eivät saa olla niin korkeita, että ne estävät tehokkaan palvelujen saatavuuden”.*
- *”Niille henkilöille, joilta puuttuvat riittävä rahoitusmahdollisuudet, tulisi palvelut tarjota maksuttomina”*
- *Vrt. Eduskunnan perustuslakivaliokunta 10/2009 :*
- *”Perustuslain 19 §:n 3 momenttiin kiinnittyvät sosiaali- ja terveyspalveluista perittävät asiakasmaksut eivät suuruudeltaan saa siirtää palveluja niitä tarvitsevien ulottumattomiin”.*
- *Otetaanko nämä periaatteet huomioon maksuja korotettaessa?*

Sosiaalibarometri 2015

- Tilastokeskuksen tulonjakotilaston mukaan vuonna 2013 Suomessa oli 690 000 pienituloista henkilöä, osuus koko väestöstä 12,9 prosenttia
- Vuonna 2013 pienituloisuusraja oli 14 260 euroa vuodessa eli 1 190 euroa/kk
- Mediaanitulo oli vuonna 2013 23 770 euroa vuodessa
- TEM työllisyyskatsaus, 1.2.2015 oli 359 600 työtöntä työnhakijaa, yli vuoden työttöminä olleista 101 500, yli 2 vuotta 45 400
- Yli 50 –vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 131 700
- Aktivointiasteeseen laskettavissa palveluissa (palkkatuki, työvoimakoulutus, työkokeilu ja omaehtoinen opiskelu) 121 800 henkeä, koko työttömyys lähes puoli miljoonaa?

Pitkäaikaistyöttömyys suuri ongelma

- TE –toimistojen johtajista 91 prosenttia arvioi, että pitkäaikaistyöttömyys on suuri tai erittäin suuri ongelma omalla alueella
- Verkkoasioinnin ja sähköisten neuvontapalveluiden arvioitiin palvelevan huonosti työttömiä
- Sitoutuminen asuinpaikkaan, yritysten haluttomuus palkata vaikeasti työllistyviä ja kokopäivätyön vähyyys suurimpia esteitä työllistymiseen
- Palkkatuen vähyyys ja palkkatukijärjestelmän rajoitteet myös tärkeitä esteitä
- Valtio ja kunta eivät halua työllistää myös tärkeä syy
- Osa työttömistä liian huonokuntoisia työelämään

Millaisia työpaikkoja tarjolla?

- Myynnin ja markkinoinnin ammattilaiset MMA selvitti kyselyllä, miksi alalla on samaan aikaan työttömiä ja täyttämättömiä työpaikkoja.
- Kyselyn perusteella alalla kärsitään huonosta palkkauksesta, työtä tarjoavien yritysten epäluotettavuudesta ja ikäsyrjinnästä.
 - Suurin osa vapaista myynnin ammattilaisten paikoista on täyttä humpuukia. Julkisuudessa on täysin väärä kuva työvoimapulasta. Asiallisista työpaikoista on huutava pula, eräs kyselyyn vastannut kirjoitti tiedotteen mukaan. Tarjolla olevista työpaikoista iso osa on puhelin- ja ovelta ovelle -myyntiä, ja kokeneelle myynnin ammattilaiselle töitä on vähän.

Palkkaus ongelma

- MMA:n mukaan osa työpaikoista on joko täysprovisio- tai piiloyrittäjätyöpaikkoja, joissa työntekijä vastaa itse työn tekemisen kustannuksista ja riskeistä. Joissakin paikoissa lähtökohdat toimeentulon ansaitsemiseen ovat heikot.
- Työttömän kokemuksia:
- *”Olen saanut viime vuosina useita työtarjouksia, mutta palkkaus on ollut vain kuumaa ilmaa ja pullanmuruja, joko 100-prosenttisesti provisiopohjaista tai ylimitoitetulla yrittäjäriskillä”*
- Yli 50-vuotiaan työllistyminen on vastausten perusteella vaikeaa.
– Viimeisin haastattelu alkoi toteamuksella: *”Ai sä oletkin noin vanha”*, kuului yksi vastaus.
- MMA:n verkkokyselyyn vastasi 900 ihmistä, joista yli 400 kertoi kokemuksistaan omin sanoin.

Tulevaisuus

- Hallituksen strategiariihi 7.2.2017:
- Pääministeri Sipilä on huolissaan eriarvoistumisesta (työryhmä perustettu)
- ”Suomi ei saa jakautua häviäjiin ja voittajiin”
- 72 prosentin työllisyysasteeseen on vielä mahdollista päästä
- Uusia leikkauksia ei ole tulossa
- ”Neljä miljardia sovittu hallituskaudella säästöjä ja se on kasassa”

Kuitenkin näkyvissä ongelmia

- Indeksijäädytys 2017-2019: hinnat ja vuokrat jatkavat nousuaan, pienituloisten ostovoima heikkenee?
- Myös TES:ien palkankorotukset vähäisiä
- Työpaikkojen laatu heikko, palkka ei aina takaa toimeentuloa, pätkä- ja provisiotöitä tarjotaan
- Paikallinen sopiminen/työehtosopimusten yleissitovuus, keskustelu jatkuu, minipalkka?
- SOTE:n vaikutus sosiaalipalveluihin?
- Sosiaaliturva muuttumassa sosiaaliavustukseksi, jolloin toimeentulotuki tulee ensisijaiseksi valtaosalle pienituloisia. Kela –siirron kokemukset?

Miten pienituloisten ääni kuuluviin?

- Mediassa enemmän keskustelua köyhyyden lisääntymisestä?
- 900 000 suomalaista elää alle köyhyysrajan,
- Miten lisättäisiin kiinnostusta perusturvan kehittämiseen? Perustulokokeilu ei riitä, etuudet liian alhaalla, alennukset 2017 heikensivät pienituloisten ostovoimaa
- Kanteluja Euroopan neuvostoon ja YK:hon? (alkaako Suomi suhtautua vakavasti sopimusvelvoitteisiin?)
- Eurooppa 2020 strategian korostaminen? (Köyhyyttä tulisi vähentää, kehitys toisensuuntainen)
- Euroopan sosiaalinen pilari? Tuleeko uusia velvoitteita EU – tasolla?
- EU:n perusoikeuskirjan hyödyntäminen?

EAPN-FIN/SSOS, yhteistyöllä tuloksiin

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto, jonka tavoitteena on:

- tukea köyhyyden ja syrjäytymisen vastaista toimintaa paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti sekä edistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä
- tuoda esiin köyhien ja syrjäytyneiden oma ääni sekä lisätä päättäjien ja kansalaisten ymmärrystä köyhyyden syistä ja seurauksista
- toimia Suomen ja Euroopan unionin välisen sosiaalipoliittisen keskustelun ja vuorovaikutuksen edistäjänä.
- **SSOS** edistää sosiaaliturvan tutkimusta, järjestää seminaareja, ottaa kantaa sosiaalisten oikeuksien puolesta, tekee kanteluita (4 kantelua Euroopan neuvostoon),

Kiitos mielenkiinnosta!

- Yrjö Mattila
- VTT, OTL, VT
- Yrjo.mattila@helsinki.fi
- 040-7154166